

Pracovná skupina pre olejninu, proteínové plodiny a obilniny, 4. marca 2021

Pracovná skupina pre olejninu a proteínové plodiny:

Predseda Pedro Gallardo Barrena (ES, ASAJA), ktorý bol aklamačne zvolený na pozíciu predsedu. Podpredsedami sa stali Stephan Arens (DE, DBV) a Juliusz Mlodecki (PL, KRIR).

Situácia na trhu a výhľady

a) globálna situácia

(Prezentácia S. Arensa je v samostatnej prílohe k správe v českom jazyku.)

Sója: Štatistiky USDA predpokladajú rekordnú úrodu v 2020/2021 v Brazílii, rekordný je aj dopyt Číny. Globálna produkcia sóje nie je schopná pokryť dopyt, preto dochádza k znižovaniu svetových zásob.

Reпка: USDA predpokladá celosvetový deficit produkcie, Ukrajina zásoby vypredala, produkcia v EÚ je stabilná.

Slnečnica: Po niekoľkých rokoch rastu celosvetová produkcia klesá (najmä kvôli suchám).

Olejninu v EÚ: Stabilná produkcia sóje, pokles produkcie slnečnice, nárast produkcie repky (najmä v DE). Produkcia nie je schopná pokryť dopyt, čo sa prejavuje na rastúcich cenách. Významne rastú aj ceny rastlinných olejov (dopyt Číny).

V diskusii predseda uviedol, že Čína nakupuje všetko, čo je na trhu – repku, bavlnu, vlákna. Ceny rastú, čo je pozitívne pre poľnohospodárov.

PL reprezentant upozornil na situáciu na Ukrajine, kde môžu nastať obrovské rozdiely v produkcii z dôvodu klimatických podmienok, čo môže veľmi ovplyvniť situáciu na trhu EÚ.

Stephan Arens informoval, že v DE aktuálne prebiehajú diskusie o biopalivách a fosílnych palivách. Na otázku UK reprezentanta o vývoji v oblasti elektromobility, odpovedal, že nové elektromobily budú v horizonte 8-10 rokov hrať dôležitú úlohu, ale budú pretrvávajúť aj staré motory. Preto je dôležité sledovať možnosti aj pre alternatívne palivá ako bioetanol.

b) okrúhly stôl

PT reprezentant informoval o neobvykle daždivom počasí v zime, čo spôsobilo poškodenie repky. Pozitívne je, že sú naplnené rezervoáry vody, takže v lete nebudú problémy so suchom.

SE reprezentantka informovala o pozitívnom vývoji repky ozimnej, zima bola silná, so snehom, plodiny vyzerajú dobre, stále existuje riziko jarných mrazov. Výhľady pre poľnohospodárov sú pozitívne.

CZ reprezentant informoval o štandardnej situácii, výnosy by mohli byť mierne nad pôvodným očakávaním, došlo k signifikantnému poklesu produkčnej plochy repky, očakáva sa lepšia situácia pri slnečnici.

HU reprezentant informoval, že z dôvodu obmedzovania použitia pesticídov dôjde v HU k zníženiu produkcie olejnin, najmä repky. Dôjde k miernemu navýšeniu plochy slnečnice, náklady na výsev však narástli o 5 % oproti vlaňajšku.

LV a LT reprezentanti informovali o veľmi priaznivých podmienkach počas jesene, očakávania sú pozitívne.

FI reprezentant informoval o pestovaných jarných plodinách. Hlavným problémom je nedostatok prostriedkov na ochranu rastlín, preto poľnohospodári zvažujú riziká. Aktuálne sú ceny olejnin veľmi pozitívne, pestovateľské oblasti budú pravdepodobne stabilné.

UK reprezentant informoval o výraznom znížení produkčných plôch repky z dôvodu vlaňajších problémov spôsobených skočkou repkovou (zákaz použitia neonikotínoidov). Otázkou je, ako sa poľnohospodári rozhodnú ohľadom výsadby v 2021 z dôvodu aktuálne vysokých cien repky.

RO reprezentantka informovala o očakávanom náraste produkcie všetkých plodín, počas 2020 bolo veľké sucho, v zime sa deficit kompenzoval, výhľady u olejní sú preto pozitívne. Hlavnou olejninou v RO je slnečnica, RO je 2. najväčším EÚ producentom sóje, tento rok došlo k nárastu plôch o 35 %. Sója je pre RO poľnohospodárov veľmi atraktívna plodina, podporená VCS platbami. Plochy repky sú tento rok 400 000 ha, ceny 500 EUR/t sú motivujúce. Dôležitou proteínovou plodinou sa v RO stáva hrášok, tiež je podporovaný VCS platbami.

FR reprezentant informoval o poklese plôch repky, pokiaľ nebudú k dispozícii nové aktívne látky, bude to predstavovať pre poľnohospodárov veľké problémy v súvislosti s nízkymi výnosmi.

BE reprezentantka informovala o poklese plochy repky z dôvodu sucha počas výsevu. Zima bola veľmi studená, ale polia boli pokryté snehom. Na jar zas teploty veľmi vysoké s veľkým výskytom hmyzu, preto majú obavy z poškodenia a strát. Produkcia proteínových plodín bola vlani postihnutá suchom, obsah bielkovín bol nízky a osivá neboli kvalitné, preto majú obavy z nedostatku osív.

PL reprezentant informoval o rekordnej produkcii repky. Zima bola mrazivá, plodiny vyzerajú pozitívne. Poľnohospodári sú viac motivovaní pestovať slnečnicu, ide o plodinu jednoduchú na ochranu.

AT reprezentant informoval o najdôležitejšej plodine v AT – o sóji a olejovej tekvici. Pri oboch plodinách tento rok očakávajú nárast plôch.

ES reprezentant informoval o pozitívnych podmienkach počas zimy, plodiny sa vyvíjajú dobre, najviac problémov spôsobuje nedostatok prostriedkov na ochranu rastlín a škodcov. Odporučil, aby sa namiesto termínov „prostriedky na ochranu rastlín“ a „pesticídy“ používal termín „rastlinné liečivá“.

Ekologické poľnohospodárstvo, prezentácia sekretariátu, výmena názorov

Sekretariát informoval o dovozoch ekologických bielkovín (krmív pre ekologické chovy) do EÚ, najmä z Číny. V EÚ bude legislatíva o ekologickej výrobe modifikovaná, pravidlá budú od 2022 striktnejšie. Dotknuté pracovné skupiny preto začali diskusie, sekretariát navrhuje, aby pracovné skupiny spolupracovali na ďalších aktivitách, napr. na posúdeniach EÚ dopytu po ekologických bielkovinách a prostredníctvom národných plánov rastlinných bielkovín.

V diskusii DE reprezentant vyjadril skepsu z rozvoja dodávateľských reťazcov ekologických plodín. Upozornil, že v DE prakticky nie je repka produkovaná ekologicky kvôli použitiu prostriedkov na ochranu rastlín. FI reprezentant uviedol, že diskusie o náraste ekologickej produkcie sú politické, neriadené dopytom trhu. Podľa FR reprezentanta treba viac expertíz týkajúcich sa cieľov stratégiej Zelenej dohody.

Biopalivá

a) návrh delegovaného aktu v rámci taxonómie týkajúceho sa zmierňovania a prispôsobovania

Komisia aktuálne pracuje na delegovanom akte, ktorým sa dopĺňa nariadenie o taxonómii o technické screeningové kritériá, ktorými sa určí, ktoré hospodárske činnosti sú považované za udržateľné. Nariadenie by mala Komisia prijať v apríli, implementovať by sa malo od júla 2021. Podľa sekretariátu návrh delegovaného aktu predstavuje neprimeraný prístup k poľnohospodárstvu a lesníctvu, technické kritériá sú nezlučiteľné so súčasnými opatreniami v rámci SPP a REDII. V prípade prijatia navrhovaného znenia hrozí, že značná časť bioekonomiky EÚ bude považovaná za neudržateľnú.

Sekretariát kvôli dôležitosti témy požiadal o jej zaradenie do programu rokovania skupiny CDG dňa 5. 3. 2021.

b) sťažnosť Malajzie u WTO proti obmedzeniam EÚ týkajúcich sa palmového oleja v biopalive

Sekretariát informoval o žiadosti Malajzie a Indonézie o konzultácii WTO s EÚ ohľadom prijatých opatrení EÚ a niektorých členských štátov, ktoré majú vplyv na dovozy palmového oleja a biopalív z palmových plodín.

c) verejná konzultácia o revízii REDII

Verejná konzultácia Komisie na posúdenie príspevku súčasných pravidiel EÚ pre energiu z obnoviteľných zdrojov bola prístupná do 9. 2. 2021. Copa a Cogeca prispeli príspevkom, v ktorom odporúčajú stabilnú dlhodobú politiku, garantujúcu terajšie aj budúce investície v odvetví bioenergie a podporí všetky formy obnoviteľných zdrojov energie (vrátane konvenčných biopalív).

d) verejná konzultácia k pokynom o štátnej podpore v oblasti energetiky a ochrany životného prostredia na obdobie 2014 - 2020

Konzultácia bola prístupná do 7. 1. 2021.

Fytosanitárne otázky: fosmet, neonikotínoidy

FR zástupca informoval o ďalekosiahlych dopadoch prípadného neobnovenia licencie pre fosmet. Insekticíd sa používa na ochranu repky a ovocia.

Čo sa týka neonikotínoidov, informoval o 122 výnimkách, ktoré FR vláda udelila na núdzové použitie.

DE reprezentant uviedol, že každoročné rokovanie o výnimkách je veľmi neisté, treba od výrobcov prostriedkov na ochranu rastlín žiadať alternatívne produkty.

Nové šľachtiteľské techniky: FR vyhláška o odrodách repky mutagenézy in vitro

Sekretariát informoval, že ohľadom nových šľachtiteľských techník nedošlo k veľkému pokroku, čaká sa na zverejnenie štúdie, ku ktorej Komisiu vyzvala Rada. Termín zverejnenia štúdie je apríl 2021.

Pracovná skupina pre obilniny:

Predseda Jean-François Isambert (FR), ktorý bol aklamačne zvolený za predsedu. Na miesto podpredsedov boli zvolení Lennart Nilsson (SE) a Guido Seedler (DE).

Prezentácia päťročných projekcií ponuky a dopytu (Arnaud Petit, IGC)

(Prezentácia A. Petita je priložená v samostatnej prílohe k správe v českom jazyku.)

Arnaud Petit na úvod informoval o významnom navýšení globálnej produkcie obilnín za posledných 20 rokov, čo sa dosiahlo najmä navýšením výnosov (nie produkčných plôch). Vyzval aj na návštevu webu, kde je možné zistiť viac informácií o štatistikách výnosov.

Produkcia 2020/2021:

Pšenica: Celková produkcia 768 mil. t, z toho v EÚ 123,1 mil. t (pokles o 11 %). Výhľady predpokladajú rekordnú produkciu, ale aj nárast dopytu. Konečné zásoby by sa mohli zväčšiť.

Jačmeň: Celková produkcia 158 mil. t, z toho v EÚ 54,5 mil. t. (pokles o 14 %).

Kukurica: Celková produkcia 1 133 mil. t, z toho v EÚ 60 mil. t (pokles o 9 %), ceny sú na sedemročnom maxime kvôli vysokému dopytu.

Sója: Celková produkcia 359,5 mil. t, z toho v EÚ 2,6 mil. t (pokles o 5 %). Zásoby hlavných vývozcov sa prudko znižujú, čo spôsobilo nárast cien. Vysoký je najmä dopyt po krmivách v Číne.

Repka: Celková produkcia 69,8 mil. t, z toho v EÚ 15,9 mil. t (nárast o 4 %).

Situácia na trhu a výhľady: globálna situácia (G. Seedler) a okrúhly stôl

(Prezentácia G. Seedlera je priložená v samostatnej prílohe k správe v českom jazyku.)

G. Seedler informoval o situácii na svetových trhoch a trhoch EÚ, ktorá bude ovplyvnená pravdepodobným znížením produkcie v dôsledku zmeny klímy a politickými rozhodnutiami na obmedzenie použitia prostriedkov na ochranu rastlín a hnojív. Európa pravdepodobne stratí podiel na celosvetovom raste trhu s obilninami. Ďalej predstavil štatistiky USDA o vývoji svetovej produkcie, spotreby a konečných zásob obilnín od roku 2011. Dopyt rastie najmä v Číne. EÚ produkcia obilnín bola za posledných 5 rokov pozitívna, zásoby boli stabilné, a to najmä preto, že sa darilo nachádzať odbytiská. Aj domáca spotreba bola viac-menej stabilná.

PL reprezentant upozornil na dovozy obilnín z UA, PL je na dovozy citlivé, pochybujú aj o dátach, ktoré poskytujú UA a Rusko. Zástupca IGC A. Petit uviedol, že UA vyváža najmä kukuricu do Ázie a severnej Afriky, produkcia na UA je dlhodobo stabilná.

SE reprezentant informoval o patrnom poklese plôch, presnejšie údaje zašlú sekretariátu.

FI reprezentant informoval o normálnych podmienkach počas zimy, podmienky jarneho výsevu očakávajú normálne.

FR reprezentant informoval o vlnajších extrémnych podmienkach kvôli dažďom. Situáciu však nazval akceptovateľnou.

ES reprezentant informoval o dobrej situácii, plodiny sa vyvíjajú pozitívne.

BE reprezentant informoval o tohtoročnej zmene v rozhodovaní poľnohospodárov, ktorí štandardne pestujú zemiaky, ale kvôli pandémie sa tento rok preorientovali na obilniny.

UK reprezentant informoval o lepšej situácii než vlani.

PT reprezentant informoval o veľkom množstve zrážok počas zimy, pozitívne je, že po 3 rokoch sucha sa zlepšila vlhkosť pôdy, čo bude dôležité v lete.

RO reprezentant tiež informoval o vlnajšom probléme so suchom, aktuálne výhľady sú priaznivé.

SK reprezentantka informovala o veľmi mokrom počasí na jeseň, preto došlo k odkladu výsevu ozimných plodín. Zima bola priemerná, plodiny sa v túto chvíľu vyvíjajú pozitívne, neočakávajú sa negatívne dopady.

HU reprezentant informoval o aktuálne dobrej situácii a o problémoch spôsobených znižovaním dostupných pesticídov.

DE reprezentant informoval o aktuálnych vysokých cenách obilnín, no poľnohospodári z nich nie sú schopní vyťažiť. Produkciu očakávajú normálnu, nezaznamenali zásadnejšie straty.

IE reprezentant informoval o priaznivejších podmienkach než vlani, ceny sú pozitívne.

Predsedažuci zhrnul vcelku pozitívnu situáciu a vyzval na zaslanie aktualizovaných informácií emailom.

Rôzne

Sekretariát predstavil jednotlivé body rokovania skupiny CDG, ktorá bude 5. 3. 2021. Sekretariát požadoval do programu zahrnúť aj taxonómiu, keďže delegovaný akt Komisie má byť prijatý už v apríli.

V rámci tohto bodu IE zástupca informoval o významnom náraste ceny hnojív v EÚ, sekretariát by mal zaslať list Valdisovi Dombrovskisovi, podpredsedovi Komisie. Návrh listu bude zaslaný členom emailom.

FR reprezentant informoval o pláne Komisie zaviesť mechanizmus uhlíkového vyrovnania na hraniciach na tovar dovážaný do EÚ. Komisia síce zatiaľ nepočíta s aplikáciou mechanizmu na poľnohospodárske produkty, ale má sa vzťahovať na priemyselné hnojivá. Preto navrhol, aby pracovná skupina navrhla stanovisko Copa a Cogeca, v ktorom budú žiadať, aby bol z mechanizmu vyradený aj sektor hnojív, pokiaľ z neho bude vyradené poľnohospodárstvo.